

SOSYAL MEDYANIN BOŞANMAYA ETKİLERİ

Dr. Zeynep ŐENTÜRK DIZMAN¹

ÖZET

Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte internet kullanımı hızlı bir şekilde artmıştır. İnternetle birlikte sosyal medya kullanımı günlük yaşantımızın vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Sosyal medya; bireylerin başka kişilerle bağlantıda oldukları ve kendilerini ifade ettikleri sanal bir ortamdır. Yeni iletişim araçlarının özellikle akıllı telefonların gelişim göstermesi, sosyal medya kullanımını daha da arttırmış ve kişiler arası iletişim kopukluklarına neden olmuştur. Etkileşim odaklı olan sosyal medya, kişiler arası iletişimin sanal ortamlara taşınmasına yol açmıştır. Sosyal medyanın olumsuz etkileri literatürde tartışılan önemli konular arasındadır. İkili ilişkilerin en önemlilerinden biri olan evlilik kurumunda da sosyal medyanın eşler arasındaki olumsuz etkileri gözlemlenebilir boyuta ulaşmıştır. Bu makale, sosyal medya kullanımının boşanma üzerindeki etkilerine bakmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, Evlilik, Boşanma

EFFECTS OF SOCIAL MEDIA ON DIVORCE

ABSTRACT

Nowadays, with the development of technology, internet usage has increased rapidly. The use of social media in conjunction with the internet has become an indispensable part of our daily life. Social media; it is a virtual environment in which people are connected and express themselves. The development of new communication tools, especially in the minds of smart phones, increased the use of social media and caused personal communication breakdown. Social media, which is focused on interaction, has led to the transfer of interpersonal communication to virtual environments. The negative effects of social media are among the important issues discussed in the literature. In the marriage institution, which is one of the most important of the bilateral relations, the negative effects of the social media on the spouses have reached the observable level. This article aims to look at the effects of social media use on divorce.

Key Words: Social media, Marriage, Divorce,

GİRİŐ

Yaşadığımız yüzyıl teknoloji ve bilim çağı olduğundan teknolojik ve bilimsel gelişmeler hayatımıza yeni değişimler de getirmiştir. Özellikle 1990'lı yılların ortalarından itibaren yaygınlaşan internet kullanımı günlük yaşamın her alanında etkili olduğu gibi aile üzerinde de önemli etkiler yaratmaktadır. Günümüzde teknolojik gelişmelerden en yaygın olan internet teknolojisinin topluma sağladığı önemli yeniliklerden biri de mekân ve zaman sınırlarını ortadan kaldırması olmuştur. Mekân ve zaman sınırlarının ortadan kalkmasıyla birlikte insanlar geleneksel bir iletişim şekli olan yüz yüze iletişimden uzaklaşarak farklı bir biçimde gerçekleşen sanal iletişime yönelmişlerdir. Söz konusu olan sanal iletişim şekli bireylerin bir açıdan kolay bir biçimde sosyalleşmesini sağlarken diğer açıdan da evlilik birliğini tehdit etmeye başlamıştır. Fotoğraf, görüntü ve bilgi gibi verilerin hızlı bir şekilde paylaşılabilmesi, sohbet odaları, oyun, elektronik posta ve sosyal paylaşım ağlarının hayatın

¹ Dr., zeynepcyp@hotmail.com

vazgeçilmez bir parçası olması, gerek maliyetinin düşük ve kolay erişilebilir olması gerekse sağladığı anonimlik sayesinde sohbet odalarında arkadaşlık, flört ve cinselliğin paylaşılmasına kadar geniş çerçevedeki internet ilişkileri gitgide artarak evlilik birliğine zarar vermektedir (Ekşi, 2018: 207).

Bu bağlamda sosyal medyanın eşler arası iletişime etkisinin neler olduğu konusuna odaklanmakta yarar vardır. Sosyal medyanın çiftler arası etkileşimi en çok etkilediği konular; birinci olarak çiftlerin birlikte geçirdikleri zamanın yerini sosyal medyada geçirilen zamanın alması, ikincisi ise sosyal medyanın bilinmezlik özelliğiyle sanal aldatmaların yaşanmasına ve eşler arasında güvensizlik duygusunu oluşturmalarıdır. Bireylerin çoğunluğu akıllı telefonlardan veya bilgisayarları açar açmaz öncelikle üye oldukları sosyal medya sayfalarına bakmakta ve bu sayfalarda oldukça fazla zaman geçirmektedir. Eşler arasında gerçekleşen bu durum önemli bir iletişim kopukluğuna neden olmaktadır. Çünkü çiftler en sağlıklı iletişim biçimi olan yüz yüze iletişim yerine çağımızın popüleritesi haline gelen sosyal medyada vakit geçirmektedir.

Aldatma ya da sadakatsizliğin tanımı kültürden kültüre göre farklılık gösterse de genel olarak evli ya da duygusal veya cinsel bir ilişki içerisindeki taraflardan birinin eşinin haberi veya rızası olmadan bir başka kişi ile ilişkiye girmesi olarak tanımlanmaktadır². Buna göre aldatma sadece duygusal düzeyde, sadece cinsel ilişki düzeyinde veya hem duygusal hem de cinsel ilişki düzeyinde gerçekleşebilmektedir (Ekşi, 2018: 207).

Mehmet Sungur (2013) sadakatsizlik ve aldatma kavramları arasında ayırım yapar. Sungur'a göre sadakatsizlik; mevcut birliktelik dışında üçüncü kişilerle yaşanan duygusal veya fiziksel bir ilişki sonucu mevcut beraberliğin beklentilerinin ya da standartlarının çiğnenmesi anlamına gelirken, aldatma sadakatsizlik sonucu kaçınılmaz olarak ortaya çıkan çeşitli yalanlar ya da dürüstlük sınırları dışında kalan söylem ve davranışları içerir. Buna göre; sadakatsizlik bir seçim, aldatma ise bu seçimi izleyerek ortaya çıkan sürecin kaçınılmaz bir parçasıdır. Sadakatsizliğe kabul edilebilir iyi bir neden bulmak neredeyse mümkün değildir. Ancak tüm sadakatsizliklerin benzer olduğunu ve tümünün arkasındaki motivasyonun aynı olduğunu söylemek de yanlış olur (Akt. Ekşi, 2018: 207).

Blow ve Harnett (2005) duygusal ilişkiler, tek gecelik ilişkiler, uzun süreli ilişkiler, evlilik dışı cinsel ilişki, arkadaşlıklar ve internet ilişkilerini aldatma olarak görürken, Glass (1985) ise aldatmayı, duygusal sadakatsizlik, cinsel sadakatsizlik, duygusal ve cinsel sadakatsizlik ve internet sadakatsizliği olarak dört farklı kategoride inceler (Akt. Zare, 2011: 183).

Günümüzde, ABD'de yaşanan boşanmaların %90'ının sebebi olarak sadakatsizlik ve aldatma gösterilmektedir. Ulusal Bilim Vakfı tarafından yapılan bir çalışmaya göre her yıl ABD'de erkeklerin %12'si, kadınların ise %7'si evlilik dışı cinsel ilişki yaşamaktadır. Yine Washington Üniversitesi'nin 60 yaş üstü erkeklerle yaptığı bir araştırmaya göre, 1991 yılında yaşam boyu sadakatsizlik %20'iken, 2006 yılında %28'e ulaşmıştır. 1991 yılında 60 yaş üstü kadınlarda ise %5'iken, 2006 yılında %15'e yükselmiştir (Zare, 2011: 182). Ülkemizde ise Medeni Kanun başlığı altında düzenlenen ve bir boşanma sebebi olarak belirtilen aldatma, toplumsal tepkilerden ötürü boşanma sürecinde en fazla öne sürülen nedenlerden biridir³.

Bu bağlamda Türkiye Aile Yapısı'nın 2011 yılında yaptığı araştırmaya göre kadınların %9,6'sı, erkeklerin ise %4,8'i boşanma sebebini aldatma olarak belirtirken, her iki cins de aldatma eyleminin bir kez dahi olsa birinci derece boşanma nedeni olarak görmektedir (Taya, 2014: 204).

² <https://tr.wikipedia.org/wiki/Aldatma>

³ <http://www.Tugsanyilmaz.av.tr/aile-hukuku-ve-kisiler-hukuku/aldatma-nedeniyle-bosanmada-ispad>

Genel bir ifadeyle, teknolojinin yaygınlaşması ve gelişmesi, sosyal, bireysel ve kültürel hayatın karmaşık bir hale gelmesine neden olmuştur. Teknolojik gelişmeler ekonomik açıdan bazı kolaylıklar sağlamasına rağmen, güven, bağlılık, sevgi, dayanışma, güvenlik ve ilgi gibi konulardan bireylerin yoksun kalmasına yol açmıştır (Aktaş & Çopur, 2018: 144).

Bununla birlikte sosyal medya kullanımlarının artması evli çiftler arasında paylaşımı azaltmış ve bunun sonucunda boşanmalar yaşanmaya başlamıştır.

1.Evlilik Kurumu

Türk Dil Kurumu'na (TDK) göre evlenme, “Erkekle kadının, aile kurmak için yasaya uygun olarak birleşme, izdivaç etmeleri” anlamını gelmektedir (TDK, 2010). Daha geniş bir tanımla, “Ayrı cinsten iki insanın sürekli olarak bir arada yaşamak istemelerinin örf ve âdet veya kanunca tanınması” anlamına gelen evlilik (Üçok vd., 2006: 107), insan neslinin devamını sağlamak amacıyla ortaya çıkan bir kurumdur (Kama, 2013: 674).

İnsanların beraber yaşama isteklerini, birbirlerine verdikleri sözlerle pekiştiren aile kurumu, günümüzdeki güncelliğini geçmişten günümüze kadar sürdürmüş ve yeni kavramların ortaya çıkmasına neden olmuştur (Kama, 2013: 674). Bu kavramlar kapsamında evlilik türlerini ele alacak olursak; ilk olarak evlilik türlerine eş sayısına göre değinmemiz yerinde olacaktır. Bu kapsamda en doğal evlenme biçimi, “tek eşlilik” anlamına gelen “monogami”dir. “Poligami” ise çok eşlilik anlamına gelmektedir (Üçok vd., 2006: 107). Özellikle savaş dönemlerinde erkek sayısının düşmesi, erkeklerin birden fazla kadınla evlenmesine neden olmuştur. Bu evlilik türü ise “Polijini” olarak adlandırılmaktadır (Üçok vd., 2006: 107). Bu durumun tam tersi olarak kadın sayısının erkeklerden az olduğu toplumlarda, kadınların birden fazla erkekle evlenme durumu söz konusudur. Evlenmenin bu çeşidine ise “Polyandrie” denilmektedir (Üçok vd., 2006: 107).

Öte yandan eşin seçilmesine göre evlilik türleri ise, ekzogami ve endogami olarak belirtilmektedir (Üçok vd., 2006: 107). “Ekzogami”, farklı gruplar arasındaki evlenmeleri ifade ederken, “Endogami”, aynı grup içerisinde yapılan evlilik çeşidini belirtmektedir (Kama, 2013: 675). Son olarak çiftlerin oturdukları yere göre evlilik türleri üçe ayrılmaktadır. Erkeğin, kadının ailesiyle beraber oturması halinde, “Matrilokal” evlilik, kadının erkeğin ailesiyle birlikte oturmasına ise “Patrilokal” evlilik denilmektedir. Bunların dışında, evlenen erkek ve kadının ailelerinden bağımsız bir şekilde farklı bir yerde oturmalarıyla “Neolokal” evlilik ortaya çıkmaktadır (Üçok vd., 2006: 107).

2.Boşanma Olgusu

Boşanma, toplumsal, ekonomik, yasal, psikolojik, kültürel etkileri ve nedenleri olan karmaşık bir sosyolojik durumdur. Hukuk açısından boşanma, evlilik birliğinin sona ermesidir. Ancak psikolojik yönden ailenin bölünmesine veya tamamen dağılmasına neden olan ve tüm aile üyelerini derinden etkileyen bir olaydır. Boşanmakta, aynı evlenmek gibi doğal bir durumdur. Ancak toplumumuzda evliliği devam ettirmek başarı, boşanmak ise başarısızlık olarak görülmektedir (Meclis Araştırma Komisyon Raporu, 2016; Yörükoğlu, 2002 akt. Öngören, 2017: 74).

En yaygın boşanma sebeplerinden biri evli çiftlerin birbirlerini aldatmasıdır. Aldatma/aldatılma, çift terapistlerine sıklıkla getirilen sorunlardandır (Shackelford vd., 2008; Atkins vd., 2001; Bischoff, 2003) ve evliliklerin bitmesinde önemli etkiye sahip nedenler arasında yer almaktadır (Kelly & Conley, 1987; Shackelford, 1998; Tortamış, 2014: 25). Cihan'ın 2015 yılında yaptığı bir araştırmaya göre, boşanan kadınların geçimsizlik belirtilerinin evliliklerinin ilk yıllarında başladığı, boşanmaya karar veren ve boşanmak amaçlı mahkemeye başvuran tarafın yine kendileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine aynı araştırmada, kadınların gerçek boşanma sebepleri ve resmiyetteki boşanma sebeplerinin farklı

olduğu tespit edilmiştir (Öngören, 2017: 74). Zira resmiyette boşanma sebebi "şiddetli geçimsizlik" olan kadınların asıl boşanma sebeplerinin aldatma olduğu tespit edilmiştir. Öztürk'ün 2016 yılında boşanma sürecindeki kadınlarla ilgili yaptığı araştırmasında, katılımcı kadınların %65,8'inin ilgisizliği, %55,8'inin iletişim sorununu, %46,7'sinin psikolojik şiddeti, %43,3'ünün aldatmayı, %36,7'sinin ise fiziksel şiddeti boşanma nedeni olarak gördükleri saptanmıştır. Bu çerçevede konuyla ilgili yapılan araştırmalar, boşanma sebebi olarak iletişimsizliğin önemli bir etken olduğunu göstermektedir. Günümüzde artan boşanmaların nedenleri incelendiğinde, bu nedenlerin altında sosyal medyanın önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Uzmanlar Twitter, Facebook ve sosyal medyanın hayatımıza girmesiyle aile hayatının etkilendiğini ve iletişimsizliğe yol açan sosyal medyanın boşanmayı tetiklediğini iddia etmektedir (Meclis Araştırma Komisyon Raporu, 2016 akt. Öngören, 2017: 75).

3.Sosyal Medya Kavramı

Sosyal medyanın internetle ilgili bir platform olması nedeniyle sosyal medyayla ilgili yapılan araştırmalar bir anlamda interneti de kapsamaktadır. Bu nedenle ilk olarak internetin başlangıcı ve gelişimine değinmek gerekmektedir. İnternet, çeşitli Amerikan Üniversiteleri ve Amerikan Savunma bakanlığı tarafından başlatılmış bir projedir. ARPANET adlı bu proje, araştırma ve araştırmacıları birbirlerine bağlamak için geliştirilmiştir. 1970'li yıllarda internet fikri yaygınlaşmış, 1980'li yıllarda internet fikri teknoloji ile harmanlanmış ve 2000'li yıllara gelindiğinde, internette tıpkı televizyon gibi yaygınlaşmış ve yaşamın önemli bir parçası haline gelmiştir (Kara & Özen, 2012:7 akt. Cerrah, 2016: 1394).

Günümüzde sosyal ağ siteleri en çok kullanılan iletişim araçları haline gelmişlerdir. İletişim araçlarında ki değişim, diğer birçok alanda ki alışkanlıkları ortadan kaldırmış ve yerine sosyal medyaya bağlı yenilikler getirmiştir. Sosyal medya halkla ilişkiler, yayıncılık, pazarlama ve medyayı dahi değişikliklere uğratmış ve bireyleri etkin özneler olarak güçlendirmiştir (Zafarmand, 2010: 7 akt. Cerrah, 2016: 1395).

Öte yandan sosyal medyanın özellikleri şu şekilde sıralanabilir: Açıklık, katılım, karşılıklı konuşma, bağlantısallık, topluluk, medyada içerik oluşturma ve yeni etkileyenler tabakası oluşturmaktır (Cerrah, 2016: 1396).

Sosyal medya, internet teknolojisi ve yeni medya ile beslenmekte ve bireyselliği öne çıkarmakta (Kırık, 2012:93), sansür oranını en aza indirmekte ve sınırsız bir etkileşim ortamı sağlamaktadır (Kırık, 2012:95). Bunlarla birlikte sosyal medyanın çevrimiçi iletişime uygun ve yüz yüze arkadaş sohbetlerinin yerine internet aracılığıyla farklı bir şehirde yaşayan kişilerle iletişim sağlıyor olması, sosyal medyanın bireyleri cezbeden diğer yönüdür (Akçay, 2011:157).

4.Sosyal Medya ve Boşanma İlişkisi

Son yıllarda sosyal yaşam açısından önemli bir hale gelen internet ve onun sağladığı olanaklarla artan sosyal ilişkiler ağı bireylerin birbirleriyle ve sosyal çevreyle ilişkisini yıkıma uğratma ve onlara yeni anlamlar katmaktadır. Bireylerin yüz yüze ilişki kurmalarını engelleyen bu yeni ilişki şekli, kişiler arası ilişkilerde mevcut olan yasal ve moral düzenlemelerden uzak bir biçimde gelişmekte, çoğu zaman son derece yıkıcı bir etkiye de sahip olabilmektedir. Bu nedenle sosyal medya aracılığıyla kurulan sanal ilişkilerin dinamiklerinin incelenmesi oldukça önem arz etmektedir.

Psikiyatri uzmanı Cem Keçe'ye (2015) göre, internet aracılığıyla olsa dahi eş dışında herhangi biriyle fiziksel birliktelik olmasa bile, duygusal veya cinsel yakınlık kurmak, cinsel içerikli konuşmalar veya özel mesajlaşmalar yapmak, klasik aldatmadaki tüm duygu ve düşüncüyü içerdiğinden aldatma sınırlarına girmekte ve aldatılan eş açısından da sanal aldatma, klasik aldatma kadar yıkıcı bir etkiye sahip olmaktadır (Akt. Ekşi, 2018: 210).

Keçe'ye (2015) göre ise oyun ve sohbet odaları, Instagram, Twitter, Facebook gibi sosyal iletişim ağları ve arkadaşlık sitelerinin mevcut olması yeni arkadaşlıklara ve ilişkilere olanak sağlarken aynı zamanda aldatmayı kolaylaştırıcı ve teşvik edici rol oynamaktadır. Böylece kişiler artık eşlerini evde hatta onların yanında bile aldatabilmekte, üstelik bunu yaparken de sanal ilişkilerin aldatma olmadığını, sadece bir fantezi olduğunu düşünerek kendilerini suçluluk ve utanç duygusundan azade hissetmektedirler (Akt. Ekşi, 2018: 210).

Öte yandan Albright ve Conran, çevrimiçi ilişkilerde üç gelişim evresinin mevcut olduğunu belirtirler (Akt. Tüzer, 2011: 111). Bu bağlamda internet yoluyla kurulan ilişkilerde yakınlık çok hızlı olmakta ve bu durumu âşık olma evresi takip etmektedir. Son evre ise birbirlerini ruh ikizi olarak gören bireyler arasında hayranlık ve idealleştirmenin gerçekleştiği bir sanal ayna evresidir (Ekşi, 2018: 210). Zizek'e göre sanal gerçeklikteki idealleştirme bireyin farklı bir rasyonalite yaratmasıdır;

(...) ben sizinle konuşuyorum ve dışkıldığınızı, terlediğinizi rasyonel olarak elbette biliyorum. Diğer şeylerden hiç bahsetmeyeyim. Ama bu sizinle etkileşime girdiğimde, sahip olduğum imgenizin bir parçası değil. Yani sizinle muhatap olduğumda aslında gerçek siz ile muhatap olmuyorum. Sizin sanal imgenizle muhatap oluyorum. Ve bu imge sizinle muhatap olma şeklini biçimlendirmesi anlamında yine de gerçekliğe sahiptir. Öyleyse bu idealleştirme çok önemlidir (Zizek, 2003).

Evlilikle ilgili öfke, hayal kırıklığı, sıkılma, onaylanma ve kabul görme isteği eşin dışarıda başka bir ilişki aramasının en sık nedenleri olarak sıralanabilir. Evlilikte doyum veren ve yeterli sıklıkta bir cinselliğin olmaması da başka kişilerle cinsel doyumun yaşanmasına neden olabilir. Diğer yandan evliliğin yarattığı sorumluluk, evli çiftler arası evlilik birliğinin ihtiyaçlarından biri olan yakınlığın kurulamaması veya bu yakınlığın eşlerden biri üzerinde yarattığı gerginlik duygusu aldatmaya neden olan diğer bir etken olarak görülmektedir. Bu konuda yakınlıktan kastedilen fiziksel yakınlık değil, içinden geldiği gibi davranma, konuşma, arzularını ve hayallerini ifade etme ve bunları yaparken sevgiyle, yargılanmadan destek ve karşılık bulacağına inanmaktır (Ekşi, 2018: 211). Bununla birlikte aldatma, eşler açısından oldukça yıkıcı bir olay olarak görülmekle beraber bazı evli kişiler internet yoluyla kurulan ilişkinin fiziksel birliktelik olmaması sebebiyle gerçek bir ihanet olmadığını düşünmektedir.

SONUÇ

Evlilik sınırlarının ihlali olan aldatma (Levine, 2005), ister açıkça var olan ister gizli bir durum olsun, evlilikle birlikte verilen sözlerin bozulması anlamına gelmektedir (Bischoff, 2003). Daha önce de ifade edildiği gibi sosyal medya, evlilik birliğinin bozulmasının ve boşanmanın sebepleri arasında oldukça önemli bir yere sahiptir. Sosyal medya aracılığıyla yapılan aldatma, her zaman boşanma ile sonuçlanmasa da ilişkileri etkilemekte ve birçok çift için bu etki acı verici olmaktadır.

Sosyal medya, yaşantımızın vazgeçilmez bir parçası olarak hayatımıza girmiş bulunmaktadır. Bu gerçeklik toplumsal ve bireysel hayatımızı derinden etkilemektedir. Bu makalede ortaya konulduğu gibi ilk olarak aile ilişkileri bu etkiyi hissetmektedir. Sosyal medyanın yapısı nedeniyle büyük bir hızla artan sanal ilişkiler sorumluluk almaktan kaçınan bireylerin evlilikten kaçınmalarına ve eşlerin ayrılmasına sebebiyet vermektedir. Ayrıca bağımlılığa yol açması psikolojik rahatsızlıklara neden olmakta ve asosyalleşmeyi doğurmaktadır.

Sonuç olarak, sosyal medyanın boşanma üzerinde ki etkisi önlenemez bir şekilde artmaya devam etmektedir. Bu noktada toplum ve bireye çok sayıda görevler düşmektedir. Toplum ve birey olarak öncelikle yapılması gerekenler; sosyal medya kullanıcılarını çocukluktan itibaren bu konuda bilinçlendirmek ve farklı yetenekler geliştirmelerine yardımcı olarak sosyal medyada fazla vakit geçirmelerini önlemektir.

KAYNAKÇA

Aktaş, M & Çopur, Z. (2018). Sosyal Medya Kullanımının Eşler Arasındaki Strese Etkisi. *International Journal Of Education Technology and Scientific Researches* Issue 6, 142-153.

<http://www.ijetsar.com/download/article-file/571933>. Erişim: 11.04.2019.

Akçay, H. (2011). Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımı Bağlamında Sosyal Medya Kullanımı: Gümüşhane Üniversitesi Üzerine Bir Araştırma. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 33,137-161.

www.academia.edu/2435943/_Kullanımlar_ve_Doyumlar_Yaklaşımı_Bağlamında_Sosyal_Medya_Kullanımı_Gümüşhane_Üniversitesi_Üzerine_Bir_Araştırma Erişim: 02.04.2019.

Atkins, D. C., Baucom, D. H., & Jacobson, N. S. (2001). Understanding infidelity: Correlates in National Random Sample. *Journal of Family Psychology*, 15(4), 735-749. https://www.researchgate.net/profile/David_Atkins2/publication/11588320_Understanding_In_fidelity_Correlates_in_a_National_Random_Sample/links/561fb4a008ae70315b550ca0/Understanding-Infidelity-Correlates-in-a-National-Random-Sample.pdf. Erişim: 25.04.2019.

Bischoff, R. J. (2003). Infidelity. *Journal of Couple & Relationship Therapy: Innovations in Clinical and Educational Interventions*, 2(4), 73-78. https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1300/J398v02n04_05?journalCode=wcr20. Erişim: 21.04.2019.

Blow, A. J., & Hartnett, K. (2005). Infidelity in committed relationships II: A substantive review. *Journal of Marital and Family Therapy*, 31(2), 217-233. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1752-0606.2005.tb01555.x>. Erişim: 23.04.2019.

Cerrah, L. (2016). Sosyal Medya ve Bazı Kurumsal Etkileşimler ve Sosyal Medyaya Eleştirel Yaklaşım. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(4),1393-1414. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/265461>. Erişim: 21.04.2019.

Ekşi, Z. (2018). Siber @ldatma. Oktik, N., Reşitoğlu, Ü., H (Ed.). *Aileyi Anlamak: Disiplinler Arası Yaklaşım* içinde (s. 207-231). Ankara: Nobel.

Glass, W., T. L. (1985). Sex difference in type of extramarital involvement and marital satisfaction. *Sex Roles*, 12(9/10), 1101-1120. <https://link.springer.com/article/10.1007/BF00288108>. Erişim: 22.04.2019.

Kama, S. (2013). Evlilik Kurumunun Tanımı-Türleri ve Tarihsel Gelişimi: Hukuk Tarihinde Genel Olarak Evlenme ve Kadının Durumu. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 71(1), 673-708.

<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/97781>. Erişim: 19.04.2019.

Kara, T & Özgen, E. (2012). *Sosyal Medya/Akademi*. İstanbul: Beta Yayınları.

Kelly, E. L., & Conley, J. J. (1987). Personality and compatibility: A prospective analysis of marital stability and marital satisfaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(1), 27-40.

<https://psycnet.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2F0022-3514.52.1.27>. Erişim: 23.04.2019.

Kırık, A.M. (2012). Arap Baharı Bağlamı'nda Sosyal Medya-Birey Etkileşimi ve Toplumsal Dönüşüm. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 1(3), 87-98.

<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/59580>. Erişim: 25.03.2019.

Levine, S. B. (2005). A clinical perspective on infidelity. *Sexual and Relationship Therapy*, 20(2), 143-153.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14681990500113203?mobileUi=0&journalCode=csmt20>. Erişim: 24.04.2019.

Meclis Araştırma Komisyonu. (2016). Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla kurulan meclis araştırma komisyon raporu. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss399.pdf>. Erişim: 24.04.2019.

Shackelford, T. K. (1998). Divorce as a consequence of spousal infidelity. V. C. De Munck (Ed.), *Romantic love and sexual behaviour: perspectives from the social sciences* içinde (s. 135-153). Westport, CT: Praeger.

Shackelford, T. K., Besser, A., & Goetz, A. T. (2008). Personality, marital satisfaction, and probability of marital infidelity. *Individual Differences Research*, 6(1), 1325.
<https://www.toddkshackelford.com/downloads/Shackelford-Besser-Goetz-IDR-2008.pdf>. Erişim: 24.04.2019.

Sungur, M. (2013). Aldatma Yazı dizisi. <https://mehmetsungur.com.tr/2013/07/15/aldatma-yazi-dizisi-sabah-gazetesi/> Erişim: 25.04.2019.

Sungur, M. (2013). Aşk, Evlilik, Sadakatsizlik. <https://mehmetsungur.com.tr/2013/07/15/ask/-evlilik-sadakatsizlik/> Erişim: 25.04.2019.

Öngören, S. (2017). Boşanma ve Boşanmanın Erken Çocukluk Dönemi Çocuklar Üzerindeki Etkileri. *Uluslararası Eğitim Bilimler Dergisi*, 4(13), 73-87.
http://www.inesjournal.com/Makaleler/808907670_04-id-1497.pdf. Erişim: 22.04.2019.

T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü. (2013). *Türkiye'de Aile Yapısı Araştırması Tespitler ve Öneriler* (TAYA) Araştırma ve Sosyal Politika Serisi 07 Birinci Basım, 2014, İstanbul.
https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/31612/mod_resource/content/0/taya2013trk.pdf. Erişim: 10.04.2019.

Tortamış, M. (2014). Evli Bireylerde Romantik Kıskançlık Düzeyi ve Aldatma Eğiliminin Şema Terapi Modeli Çerçevesinde Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Türk Dil Kurumu, *Büyük Türkçe Sözlük*, (Çevrimiçi).

<http://www.tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=evlenmek&ayn=tam>. Erişim: 02.04.2019.

Tüzer, V. (2011). İnternet, Siberseks ve Sadakatsizlik İnternet, Cybersex and Infidelity.

Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 3(1), 100-116.

http://www.cappsy.org/archives/vol3/no1/cap_03_05.pdf. Erişim: 11.04.2019.

Üçok C, Mumcu A & Bozkurt G. (2006). *Türk Hukuk Tarihi*, Turhan Kitabevi, Ankara.

Yörükoğlu, A. (2002). *Çocuk ruh sağlığı*. (25. Baskı). İstanbul: Özgür.

Zafarmand, N. (2010). Halkla ilişkiler Alanında Yeni Mecra ve Uygulamaların Yeri ve Önemi: Sosyal Medya ve PR2.0. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Ankara.

Zare, B. (2011). Review of studies on infidelity. *3rd International Conference on Advanced*

Management Science IPEDR vol.19 IACSIT Press, Singapore.

<http://www.ipedr.com/vol19/34-ICAMS2011-A10054.pdf>. Erişim: 11.04.2019.

Zizek, S. (2003). *Sanalın Gerçekliği*. Çeviri: Çiçek Üşümezgezer.

<https://yersizseyler.wordpress.com/2017/08/09/gorcul-olanin-gercekligi-altyazi-cevirisi> Erişim: 16.04.2019.